
Sổ tay thiết kế hoạt động:

Kỹ thuật Khởi tạo Câu hỏi (QFT)

Tài liệu này được biên dịch bởi *Hoàng Anh Đức, EdLab Asia*

Right Question
Institute

A Catalyst for Microdemocracy

Tài liệu này có thể được tái sử dụng và áp dụng với mục đích phi thương mại, nhưng cần đảm bảo trích dẫn như dưới đây:

“**Nguồn: Viện Câu hỏi Đúng (Right Question Institute) - www.rightquestion.org. Kỹ thuật Khởi tạo Câu hỏi (QFT) được phát triển bởi Viện Câu hỏi Đúng. Truy cập www.rightquestion.org để có thêm các thông tin và tài nguyên miễn phí.**”

Chúng tôi xin chào đón bạn tham khảo các tài nguyên đa dạng và miễn phí tại rightquestion.org, bao gồm:

- Các công cụ thiết kế
- Các biểu mẫu PowerPoint
- Ví dụ về các lớp học
- Các video hướng dẫn
- Các tài nguyên có thể tải về để in và sử dụng

Chúng tôi xin cảm ơn Quỹ John Templeton vì sự hỗ trợ hào phóng của họ cho [Chiến dịch Triệu lớp học](#).

2464 Massachusetts Avenue, Suite 314, Cambridge, MA 02140

www.rightquestion.org

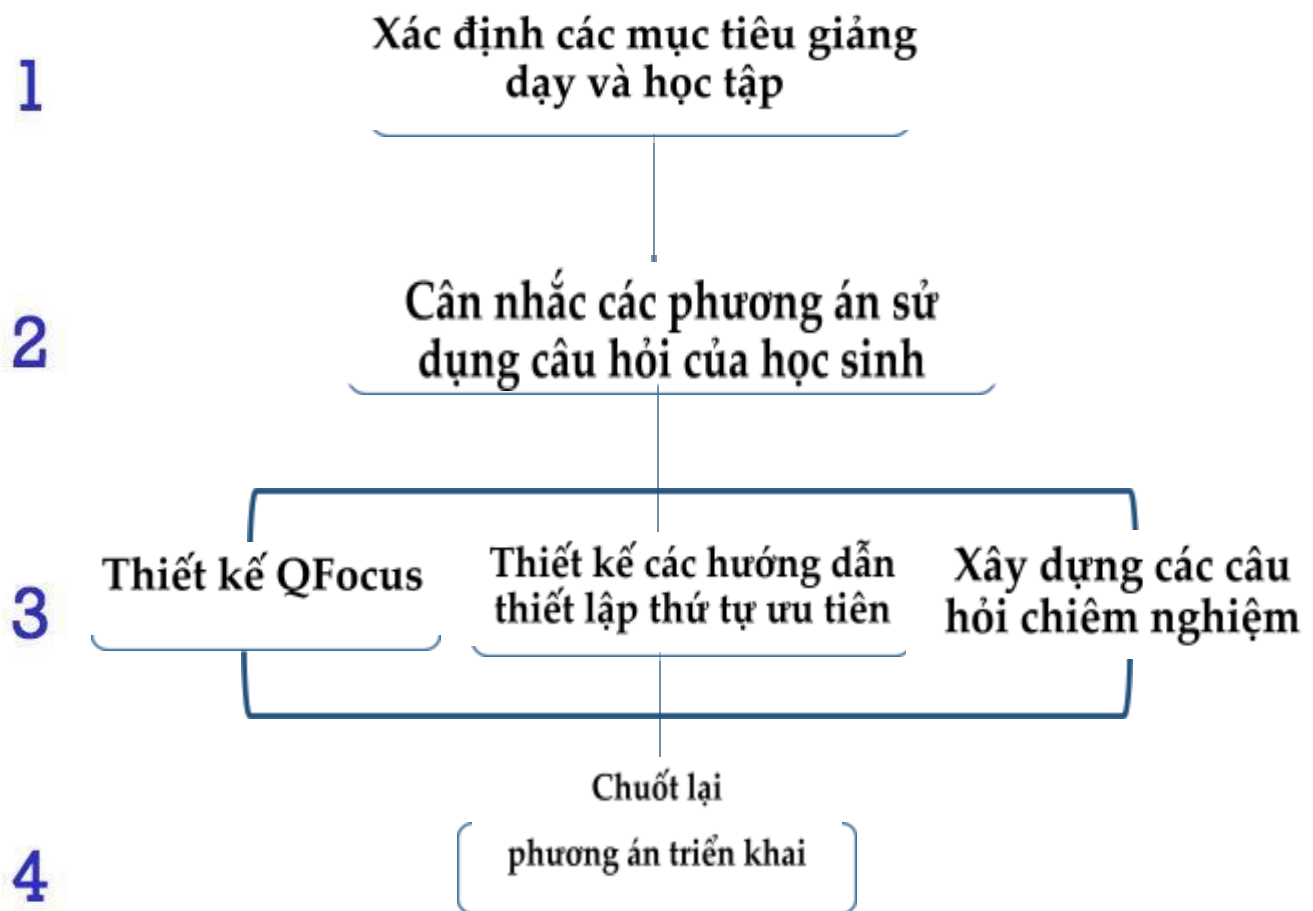
Đồng hành với chúng tôi trên twitter [@rightquestion](#)

Nguồn: Viện Câu hỏi Đúng (RQI) www.rightquestion.org

Công cụ thiết kế Kỹ thuật Khởi tạo Câu hỏi QFT

Công cụ thiết kế Kỹ thuật Khởi tạo Câu hỏi (QFT) có thể được sử dụng để dẫn dắt quá trình bạn tư duy và lên kế hoạch sử dụng QFT. Công cụ này sẽ giúp bạn xác định các mục tiêu dạy và học, cân nhắc phương án sử dụng câu hỏi của học sinh, thiết kế một yếu tố Tiêu điểm Câu hỏi (QFocus), phát triển các hướng dẫn để học sinh thiết lập thứ tự ưu tiên, và tạo ra các câu hỏi chiêm nghiệm.

Bạn có thể tải về công cụ này tại địa chỉ: <https://rightquestion.org/resources/field/education/>

I. Xác định các mục tiêu giảng dạy và học tập

Đây là điều quan trọng, bởi bạn cần phải bắt đầu bằng việc suy nghĩ về những gì mà học trò cần biết, những gì bạn cần dạy, và những gì mà bạn mong rằng kỹ thuật QFT sẽ giúp bạn đạt được.

1. Tiêu đề của bài học là gì?
2. Mô tả bài học một cách ngắn gọn.
3. Mục tiêu giảng dạy đối với bài học này là gì? Bạn có thể đưa ra những mục tiêu về tiêu chuẩn cần đạt và nội dung kiến thức.
4. Bạn sẽ sử dụng kỹ thuật QFT vào lúc nào?
5. Tại sao bạn lại sử dụng kỹ thuật QFT cho bài học này?

II. Cân nhắc các phương án sử dụng câu hỏi của học sinh

Điều này rất quan trọng. Bạn cần biết rõ rằng những câu hỏi của học sinh sẽ được sử dụng thế nào trước khi thiết kế Tiêu điểm Câu hỏi QFocus, phát triển các hướng dẫn để học sinh thiết lập thứ tự ưu tiên, và tạo ra các câu hỏi chiêm nghiệm. Ví dụ, các câu hỏi có thể được sử dụng như một hoạt động khởi động trước khi đọc, để kích thích sự tò mò và các tư duy về một học phần mới. Học sinh cũng có thể sử dụng những câu hỏi của các em để thu thập các thông tin liên quan, dẫn dắt một dự án nghiên cứu, thiết kế một thí nghiệm, hoặc giải quyết một vấn đề. Bạn có thể sử dụng những câu hỏi của các em như một hình thức đánh giá tiến trình (ví dụ, để kiểm tra mức độ hiểu biết), hoặc thậm chí trong các đánh giá thành quả (ví dụ, sử dụng chúng trong các bài kiểm tra cuối học phần).

1. Các câu hỏi của học sinh sẽ được sử dụng như thế nào?

III. A) Thiết kế yếu tố Tiêu điểm Câu hỏi (QFocus)

Tiêu điểm Câu hỏi (QFocus) là một yếu tố để khơi mào, kích thích các câu hỏi của học sinh; nó đóng vai trò hội tụ các luồng suy nghĩ để học sinh đặt ra câu hỏi của mình. QFocus có thể là bất cứ thứ gì, miễn là nó không phải là một câu hỏi, và nó có liên quan đến nội dung bài học. QFocus có thể là một câu tuyên bố, một cụm từ, một đoạn âm thanh hoặc hình ảnh, một bài toán, hoặc một phương trình... Một QFocus tốt cần đơn giản và rõ ràng về những gì học sinh đang tập trung vào để đặt câu hỏi (mà không cần phải giải thích gì thêm), và nó cần khuyến khích quá trình tư duy phân nhánh, khác biệt.

1. Hãy động não và nghĩ về các QFocus có thể liên quan đến những gì bạn cần dạy/ những gì học trò cần học.
2. Chọn một trong những phương án QFocus kể trên và viết lại nó xuống phía dưới:
3. Kiểm tra nhanh QFocus này bằng cách thử nêu ra một vài câu hỏi mà học sinh có thể hỏi.

4. Rà soát QFocus bằng việc trả lời các câu hỏi trong bảng dưới đây

	Có	Không	Không chắc
QFocus có phải là một câu hỏi?			
Nó có đang chứa quá nhiều thông tin?			
QFocus sẽ định hướng học sinh tư duy theo một hướng?			
Có một từ nào đó sẽ làm học sinh sao lãng?			
Học sinh sẽ đón nhận QFocus này chỉ giống như đón nhận một thông điệp/ý tưởng từ giáo viên?			

Nếu bạn trả lời “có” cho bất kể câu hỏi nào ở trên, liệu có cách nào đó để bạn thay đổi và làm cho QFocus của mình trở nên sắc bén hơn không?

5. Cải tiến QFocus dựa vào ma trận rà soát ở trên.

Nguồn: Viện Câu hỏi Đúng (RQI) www.rightquestion.org

III. B) Thiết kế các hướng dẫn để học sinh thiết lập thứ tự ưu tiên

Các hướng dẫn thiết lập thứ tự ưu tiên cần đưa học sinh quay trở về với các mục tiêu giảng dạy và kế hoạch sử dụng các câu hỏi. Dưới đây là một vài ví dụ về các cách hướng dẫn học sinh thiết lập thứ tự ưu tiên:

Hãy chọn ra 3* câu hỏi mà...

- em cho rằng quan trọng nhất.
- sẽ giúp cho bài nghiên cứu của em
- sẽ được áp dụng trong thí nghiệm của em.
- sẽ dẫn dắt cho quá trình đọc/viết của em.
- sẽ có thể trả lời được khi em đọc tài liệu.
- sẽ giúp em giải quyết vấn đề.

* Chúng ta sẽ thu được rất nhiều lợi ích từ việc cho học sinh thu hẹp các lựa chọn về còn ba thay vì chỉ một câu hỏi ưu tiên duy nhất. Sau đó, bạn có thể hỏi các em chọn ra một câu hỏi ưu tiên nhất từ ba câu hỏi này và thực thi, ví dụ, để viết một bài luận, tiến hành một dự án nghiên cứu, hay thiết kế một thí nghiệm.

6. Bạn sẽ đưa ra những hướng dẫn, chỉ dẫn nào cho học sinh?

III. C) Thiết kế các câu hỏi chiêm nghiệm

Chiêm nghiệm là một cấu thành cốt lõi của Kỹ thuật Khởi tạo Câu hỏi. Thao tác này giúp học sinh gọi tên và củng cố những gì đã học được. Học sinh cần phải làm một vài việc mà các em hiếm khi làm trước đó: chiêm nghiệm về quá trình học của chính bản thân mình và thực hành tư duy siêu nhận thức. Bạn có thể để học sinh chiêm nghiệm theo những cách khác nhau:

- Thảo luận nhóm nhỏ
- Viết chiêm nghiệm cá nhân
- Soát vé ra về (lần lượt, mỗi học sinh nhắc lại một nội dung trước khi bước ra khỏi lớp)

7. Bạn sẽ sử dụng hình thức chiêm nghiệm nào?

Học sinh có thể chiêm nghiệm về cả quá trình đã diễn ra, cũng như các nội dung kiến thức.

Một vài câu hỏi ví dụ để chiêm nghiệm về quá trình:

- So với trước đây, em hiểu thêm điều gì về việc đặt các câu hỏi?
- Em có thể ứng dụng những điều mình học được về cách đặt các câu hỏi như thế nào?
- Em cảm thấy thế nào về việc đặt các câu hỏi?

Một vài câu hỏi ví dụ để chiêm nghiệm về nội dung:

- Kỹ thuật QFT đã giúp em nghĩ về ... (một khái niệm, một chủ đề lớn, một học phần, hay một chương sách mà em vừa đọc) như thế nào?

8. Bạn sẽ dùng những câu hỏi nào để dẫn dắt tiến trình chiêm nghiệm của học sinh?

IV. Chuốt lại phương án triển khai

Bạn cũng cần cân nhắc một điểm quan trọng khác, đó là cách ghép nhóm các học sinh để phù hợp với tiết học của bạn. Bạn cũng có thể lựa chọn tạo ra các cơ cấu nhóm khác nhau khi học sinh trải qua các bước khác nhau trong tiến trình QFT.

1. Học sinh sẽ thực thi nhiệm vụ thế nào?

	Cá nhân	Nhóm nhỏ	Cả lớp	Khác
Thảo luận về Quy tắc Khởi tạo Câu hỏi				
Tạo ra các câu hỏi				
Phân nhóm các câu hỏi				
Thiết lập thứ tự ưu tiên				
Thảo luận các bước tiếp theo				
Chiêm nghiệm				

2. Bạn có cần chuẩn bị bất cứ phương tiện kỹ thuật, hậu cần nào khác không? (Ví dụ, ai sẽ là người ghi lại các câu hỏi, có sử dụng công nghệ nào không...)

3. Bạn đã thiết lập một kế hoạch sử dụng kỹ thuật QFT với các mục tiêu cụ thể trong đầu. Giờ đây, hãy sử dụng bảng này để rà soát lại kế hoạch của bạn. Sau đó, hãy xem lại những phần đang có khả năng chưa giúp bạn đạt được mục tiêu giảng dạy và học tập đối với bài học này.

	Có	Không	Không chắc
Yếu tố QFocus sẽ giúp đạt được mục tiêu học tập?			
Các “Hướng dẫn thiết lập thứ tự ưu tiên” sẽ giúp đạt được mục tiêu học tập?			
Việc sử dụng các câu hỏi của học sinh sẽ giúp đạt được mục tiêu học tập?			
Các câu hỏi chiêm nghiệm sẽ giúp đạt được mục tiêu học tập?			